

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... — 10 kor.
 Negyedévre... — 4 .
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... — 20 kor.
 Negyedévre... — 5 .
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... — 24 kor.
 Negyedévre... — 6 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
 hónap utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczna-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatásáért
 vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 6 fillér.

NAGYVÁRAD, január 24.

Pusztuló nemzeti erő.

(K. Ö.) A kivándorlás ügyében három aktualitással kell beszámolnunk.

Az első az O. M. G. E. akciója kivándorlási kongresszusok tartása érdekében. Az első kivándorlási kongresszus a székely kongresszus lesz, miután sikerült a felmerült ellentéteket, mely azon kicsiny dolog körül fordult meg, hogy tulajdonképpen ki is rendezze ezt a kongresszust, szerencsésen eloszlatni sikerült.

A második aktualitás egy felhivatalos újsághír, mely arról számol be, hogy a napokban a ruttkai vasuti állomáson a harmadik kivándorló csapatot tartóztatta fel a csendőrség. A kivándorlók küküllőmegyei szászok voltak, kiket azután háza küldtek Küküllőmegyébe.

Tehát egy újabb bizonyíték arra, hogy a mi állambölcsességünk még mindig a csendőr szuronyában látja a kivándorlás kérdésének orvoslását. Egy sürgető okkal több arra, hogy végre meginduljon egy hatalmas társadalmi akció, mely a kivándorlás kérdését egészséges mederbe terelje.

A harmadik aktualitás az a hír, mely New-Yorkból azt jelenti, hogy a szenatushoz újabb törvényjavaslatot nyújtottak be a bevándorlás tárgyában. A törvényjavaslat elrendeli, hogy a bevándorlókat vizsgának vessék alá *műveltségük igazolása* végett és hogy felüvelőket nevezzenek, a kiknek a kikötőben meg kell vizsgálniok a bevándorlók rendőrségi

igazolványait, hogy ekként távol tartsák a veszedelmes elemeket.

Veszedelmes elemeket, anarkistákat mi nem küldünk az Egyesült-Államokba, de annál több olyan egyént, a ki a megfelelő műveltséget nem lesz képes igazolni. Ugyanis a statisztika bizonyítja, hogy a legtöbb analfabéta kivándorlót Magyarország szolgáltatja. Már pedig, ha az analfabéta nem mehet be az Egyesült-Államokba, akkor nekünk arról kell gondoskodnunk, hogy oda el se induljon.

Csodálkozom államkormányzatunk közönyösségén, melylyel ezt a kérdést kezeli. Ugyanis nem ez az első alkalom, hogy az Egyesült-Államok törvényhozásilag védekeznek a bevándorlók ellen. Minden egyes ilyen intézkedésnek visszhangot kellett volna keltenie nálunk társadalomban és törvényhozásban. Soha sem hallottunk ilyesmire. Annál többet arról, hogy a csendőrök a határról visszaszállították a kivándorlókat. Ami semmit sem használ. Mert kerülő uton mégis csak itt hagyják az országot és ez az erőszakoskodás azt a látszatot kelti a kivándorlóknak, hogy mégis csak jó dolog lehet az, amit annyira megakadályozni erőszakolnak.

Amire szükségünk van, az egy jó kivándorlási törvény, mely irányítsa a kivándorlást és állami pártfogásba vegye a kivándorlót. Ha tudjuk azt, hogy a kivándorlás Braziliába, Argentínába, Hondurasba és Amerika közép és déli államaiba annyit jelent, mint az oda kivándorló magyarok teljes pusztulását, akkor minden áron meg kell akadályoznunk az

oda való kivándorlást. Ugyanigy kell eljárunk a Kanadába irányuló kivándorlással szemben. Mert igaz, hogy a kivándorló megkapja az ígért 160 hold földet, de az éghajlat miatt el kell pusztulnia és a közlekedési eszközök és utak teljes hiánya miatt terményeit nem értékesítheti.

Azok az államok, melyekbe a magyar kivándorlást irányítani kell: Pennsylvania, New-York, New-Jersey, Connecticut és Ohio. Természetesen az ezekbe az államokba bevándorolt magyarokat nem szabad magukra hagyni, hanem minden rendelkezésünkre álló eszközzel megvédeni. Konzulátusokat szervezni, egyházi szervezetekben támogatni, hazafias egyleteiket segíteni, a pánszláv egyletek hatásait ellensúlyozni stb.

Egyről azonban ne feledkezzünk meg: a *bevándorlás kérdésének szabályozásáról*. Hivatalos jelentések elismerik, hogy a Felsőmagyarországba bevándorló faj oly természetű, oly erkölcsű, melylyel a ruthének, románok és tótok meg nem küzdhetnek. Ahová ez a faj letelepszik, ott ruthén, román vagy tót meg nem él. Ezek ellen kell a csendőr szuronyokat alkalmazásba venni.

Meglátjuk, hogy az élet tapasztalatait mennyiben tudjuk érvényesíteni egy megalkotandó kivándorlási törvényben.

TAJÉKOZTATÓ.

Jan. 26. Kath. Kör. közgyűlése.

Jan. 26. Szigligeti-társaság felolvasó ülése a kir. kath. jogakademián.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZAJA.

A középkori magyar egyházi irodalomról.

A Katholikus Szabad Liceum 1902. jan. 19-iki matinéján előadta: dr. Kovács S. János.

Látjuk féléim szümtükkel, mik vogymuk, isa pur és chomuv vogymuk. — Ezekkel a szavakkal kezdődik a Halotti Beszéd, legrégebb magyar nyelvemlékünk. Érdekes jelenség. Ambar ősi dalos rendünk, a regősök vagy hegedősök rendje egész a XVII. századig szerepelt, és históriás énekeikben a multnak költői emlékezete szájról-szájra szállott: dalaik nyomtalanul hangzottak el, míg egy egyszerű falusi plebánosnak halottas beszéde fönmaradt és egyik legbecesebb emlékünk lett az ősi magyar nyelv mivoltáról.

A Halotti Beszéddel nyílik meg a középkori magyar egyházi irodalom. Elég későn. Két-száz esztendőnél többnek kellett eltelnie azután, hogy a pogány papok énekét a zoltár és himnusz váltotta föl, és hogy a vad, szenvedélyes és műveletlen magyarból türelmes, szelid és civilizált ember lett. Miután azonban ez az óriási átváltozás végbement, a keresztény magyaroknak szívében-lelkében a vallásos érzelem lett

urrá, ugy hogy a mi nálunk középkori szellemi emlék, a szinte mind vallásos.

S mik ezek a szellemi emlékek? Szónoklat, elmélkedés, egyházi költemények, bőrkapcsos nagy pergament kötetekbe írva, vörös kezdőbetűkkel díszített szent mondák s legendák, melyeket szerzetes vagy apáczna festett vallásos áhitattal, krónikás könyvek, melyeknek tarka miniatúr képei a magyar királyt naiv merevséggel ábrázolják, soványka lábszárral, fején állandóan koronával, melyet akkor sem tesz le, ha ágyában fekszik.

Ez irodalmi emlékek java része szent monda és legenda. Íróik voltak a legelső magyar írók, kik a pálosok, dominikánusok és francziskánusok rendjéből kerültek ki. Legjobban kiváltak köztük Pesti Gáspár, Bánfi Gergely, Temesvári Pelbárt és Laskai Osvát. Valamennyi magyar középkori kodexünknek, vagyis kézzel írott könyvünknek ezek a szerzetesek voltak a szerzői. Az olvasó közönség istenfélő apácznákból telt ki. Íróknak soha nem volt hálásabb közönségük, mint »e test nélkül lakozó sororok«, kiket még hugaiknak, Krisztus jegyösinek szoktak írásaikban nevezni. De az apáczák nemcsak olvasói voltak a szent munkáknak, hanem terjesztői és másolói is. »A mi szabad idejük az imádság és napi szolgál munká közt maradt, azt a szorgalmasabbak és műveltebbek írással töltik. Az akkori apró, egyforma, festegető

írás nagyobb és fáradságosabb munka volt a mai betűvetésnél. Hónapok, néha évek kellettek hozzá, míg egy könyvvel elkészülhettek, kitértó gonddal vezetve a nádtollat, rajzolgatva a pergamentre a kicsiny betűket, veressel festve a címeket.« (Beöthy Zsolt). E szorgalmas és »okos szüzek« közül kettőnek a nevét is ismerjük. Az egyik Sövényházi Márta, a másik Raskai Lea, egy előkelő ház gyermeke. Jól tudott diáklul és korának egész műveltségét elsajátította.

Olvasva azokat a régi és megsárgult pergament lapokat, a mélységes hit és szent lelkesedés szellője érinti meg modern szellemünket és ragadja szinte magával vallásos kegyelettel harmatozott lelkünket; élénken felötlenek íróknak szellemi sajátságai, különösen pedig a képzelő tehetségnek, a phantasiának rendkívüli ereje és hatalma. A vallásos rajongástól ihletett képelete előtt sem a tér, sem az idő nem képezett akadályt. Képzelő erejének heve a valóság magvából csoda-virágokat fakasztott és érlelt. Az ég, szerinte, nagyon is közel van a földhöz; a két világ: a mi világunk és a másvilág, a középkori ember fogalmai szerint, igen könnyen érintkezett egymással, könnyeben, mint például mi manap az újvilággal a kábel segítségével. Az ég meg-megnyílt, és a fényes tünemények egész raja szállott le a földre. Ime néhány ismeretes példa! Szt. Lászlónak sarkában az ellenség

Értekezlet az autonómia ügyében.

A katolikus autonómia ügyében kiküldött huszonhetes bizottság javaslatát pártoló kongresszusi tagok egy részete tegnap délelőtt 11 órakor a Hungária-szálló olvasótermében bizalmas jellegű értekezletet tartott, melyen báró Jósika Samu elnökölt. Az értekezleten többek között gróf Szapáry Gyula, Horánszky Nándor, Szabó Jenő, gróf Cziráky Antal, Vajda Ödön kirzsi apát, gróf Apponyi Géza, báró Andránszky Gábor stb. voltak jelen. Az értekezlet célja azoknak a módoknak megállapítása, amelyek szerint a 27-es bizottság javaslatát pártoló tagok a kongresszus további folyamán eljárni fognak.

A nyelvkérdés Csehországban.

Prágából írják: A cseh hivatalos nyelv dolgában megindított mozgalom egész Csehországban nagy hullámokat ver. A cseh tábor ebben a kérdésben két pártra szakadt. *Fantuczek* oldalán áll az egész ó-cseh-párt és az ifju cseh lapok egy kis része, míg ellenfeleit, vagyis a párt prágai vezetőségét az ifju-cseh és a radikális sajtó többsége támogatja. Az agráriusok ebben a kérdésben egyelőre várakozó álláspontot foglalnak el. Az ifju-cseh-párt végrehajtó-bizottsága a napokban értekezletet fog tartani, hogy a véleményeltérések kiegyenlítését megkísérelje. Valószínű, hogy dr. Kramárnak sikerülni fog valamelyes megegyezést a két frakció között létrehozni.

Román nemzeti párt.

Az új román nemzeti párt, az ugynevezett „aktivisták” pártja a tulzók minden igazatása eljénre is, mindinkább tért hódít a román intelligencia körében. A párt most készíti elő szervezkedését és valószínűleg már a tavasszal közrebocsátja programját, mely minden tekintetben a *mai közjogi helyzet tiszteletben tartásán alapszik*. A párt *respektálja az uniót* és ehhez képest lemond Erdély autonómiájáról, mely a román nemzeti komité 1884-iki programjának legjelentékenyebb követelését képezte és mely legfőbb akadály volt a magyarok és románok közti kibékülésnek. A program

követeli a *nemzetiségi törvények végrehajtását* és a mennyiben annak szüksége mutatkoznék, *módosításra*, illetőleg kiterjesztése érdekében a párt — mindig *alkotmányos* uton — munkálkodni kíván. E végből a passzivitási politika elvetésével *politikai és közigazgatási téren érvényesíteni kívánja a román elem befolyását*. E politikát — a karánsebesi püspök kivételével, ki még mindig az intransigens tulzók hive, — a román püspöki kar jóakaró támogatásában részesíti.

A csudaország.

Németországról szól az ének. A bémulat fog el bennünket, mikor olvassuk azt a berlini sürgönyt, mely a legújabb birodalmi kölcsön jegyzési eredményéről számol be. Összesen 115 millió márkáért bocsátottak ki kötvényeket, persze csak három százalékos kamatozással és *a tuljegyzés hét milliárd márkát tesz*, vagyis akkora összeget, mint az egész Magyarországból nem lehetne kisajtolni, még ha egész mozgó tőkénket egyetlen papírban helyeznők el. Ilyen ország a gazdasági téren újat huzhat az egész világgal és csinálhat olyan vámtarifákat és kereskedelmi szerződéseket, minők neki tetszenek. Kétségtelen, hogy Németország — mióta Anglia a délfrikai vállalkozásba ölte pénzét — a világ leggazdagabb állama. Mi még Ausztriától sem tudunk szabadulni, amazok meg függetlenek az egész világtól és usznak a jólétben. Ezt a nemzeti erő és függetlenség teszi. Valaha Bécs uralta Németországot is; ma a németek egyszerűen lesajnálhatják az osztrák Michelt.

Febr. 2. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium dísztermében d. e. 11 órakor.
Febr. 13. Kath. Szabad Liceum böjti estélye a főgimnázium dísztermében este 6 órakor.
Febr. 27. Kath. Szabad Liceum böjti estély a főgimnázium dísztermében este 6 órakor.
Márcz. 13. Kath. Szabad Liceum böjtiestélye a főgimnázium dísztermében este 6 órakor.
Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium dísztermében d. e. 11 órakor.
Ápr. 6. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium dísztermében d. e. 11 órakor.
Ápr. 19. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.

A kath. autonómiai kongresszus.

— Éjjel érkezett táviratunk. —

Budapest, jan. 24.

A kath. kongresszus iránt ma megnövekedett érdeklődés nyilvánult, mivel a 27-es bizottság javaslatát pártolók ma délelőtt az autonómia ügyében értekezletet tartottak. A kíváncsisk tömege nagy figyelemmel honorálta a délelött értekezők felszólalásait, de annál inkább meg volt lepetve az eredmény hallatára. A mai nap kiemelkedő eseménye *Apponyi* két óráig tartó beszéde, melyben kiterjeszkedik az egész vitára.

Az ülésről tudósításunk a következő:

Elnök: Gróf Szapáry Gyula.

Rakovszky hosszasan fejtegeti nézeteit s beszéde végével határozati javaslatot lep meg a kongresszus tagjait, melyben követelik az alapokat, alapítványokat s kijelenti, ha ezeknek megszerzéséhez jogot nem nyernek, úgy céljuk elérésének érdekében ő Felségéhez fölrít intézendő.

Apponyi beszédében kiterjeszkedett *Horánszky* tegnapi beszédére. Részletesen fejtegeti *Horánszky* elveit, konstatálja, hogy azok a követelések nagyon is időszerűek, létjogosultak és saját nézetével megegyezők.

Kijelenti azonban, hogy a középis-kolák államosításának kérdésében — bár csak részben — de nem ért egyet *Horánszkyval*. A kongresszus pártoló figyelmébe ajánlja az elaboratumot.

Zichy Nándor hevesen reflektál *Apponyi* szavaira. Nézete szerint illetlen dolog az ellenzék érveit oly fitymálva tárgyalni, mint a hogy azt *Apponyi* a jelenben tette. Szent ügynél nincs helye a gunyos mosolynak — ugymond — mert nem nevetni, de komolyan tárgyalni jöttünk a terembe. (Hosszantartó taps és éljenzés.)

Elnök megüti *Zichy* Nándort, hogy beszédében mintegy rendreutasította *Apponyit*. Kijelenti, hogy a rendreutasítás joga az övé egyedül és senki másé.

Nincs menekvés. Egyszerre megnyílik a köszikla és a szt. király mentve van. Szt. László seregét gyöttri-égeti a szomjuság. A király megüti kardjával a sziklát és üdítő forrás fakad belőle. — László seregei üldözik az eszeveszettül szaladó kunokat. Ezek elhánnyják kincseiket, hogy míg a magyarok kapva-kapnak rajtuk, egérutat vegyennek. De a szt. király egyet fohászkozik, s a kincs megannyi hitvány kővé változik és szerencsésen elcsipak a futókat.

Szóval a csoda bármily bajnál közbelép, minden akadályt elhárít, minden hiányt pótol, minden bünt megtorol, minden erényt megkoszoruz.

Ma küzdve küzdünk, hogy a természet erőit meghódítsuk. A középkori írók felfogása szerint, a természet erői ez erkölcsiség szolgálatában állanak és a természeti tünemények csak arra valók, hogy a tündöklő erények megjutalmazására szolgáljanak. Az ének egy ragyogó csillaga leszáll és két álló órán át ragyog Szt. László sirja fölött. A vadállatok házi állatokká szelidülnek vagy jelképies szolgálatokat teljesítenek. Midőn Szt. Benedek a Vág partján vértanui halált hal, a sas egy évig lebeg a viznek fölött. Szt. Erzsébet halálos ágya fölött édesen zengő mennyei madár szárnyal.

A magyar középkor legendás alakjai közül élénkbe lép Szent Margit, IV. Béla király leánya. S milyen királyi köntösben! Szórkámsza földi gyöngé testét, durva és sáros; teste elkinzott

és véres, karcsu derekán szeggel bélelt vasöv, kezében tövises korbács: szeme fájdalomtól és gyönyörűségtől megtört. Meg is kapta menyeyi jutalmát azért a sok önként magára vállalt szenvedésért, melyekkel fölcsérlette a földi gyönyörűségeket. Mikor kora halálában megdicsőült, holt testéből jó illat áradt szét, s feje körül glória jelent meg. Csodái számtalanok: bünösöket büntet, ördögöt üz, halottakat támaszt föl, betegeket gyógyít, közöttük a gyermek Kun László királyt is. Így beszél az ő szépséges legendája.

Érdekes jelenség, hogy a kereszténység mennyire össze tudott olvadni a nemzeti szellemmel Bizonyítják középkori mondáink. A Boldogságos Szűz Mária nemcsak egyházi alak, nemcsak nagyobb valamennyi szenteknél, hanem Magyarország védőasszonya is. Szt. László nemcsak az egyház szentje, nemcsak a kereszt vitéze, hanem egyszermind a magyar nép legkedveltebb daliája. Ő az egyedüli királyunk, kinek szent emléke fönnmaradt a népmondában, a műköltészetben, egyházi legendákban és templomfalak freskóin. Egyaránt tárgya a középkori magyar szobrászatnak és a buzgó, ügyetgyott egyházi lyrának. Ércszobra, a magyar középkori képzőművészetnek legderekabb alkotása Nagyváradon emelkedett. Lovas ércszobrárt 1389-ben állították föl. A szobor 1660-ig megvolt, de ekkor Várad török kézre került és a hódító barbárok összerombolták és ágyunak öntötték. Dicséretét fönn tartotta a Szent László-

ról való ének, mely imigy emlékszik meg Nagyváradról és a szobráról:

Letelepédél Bihar-Váradon,
Ah (olv. az) városnak jól édes oltalma;
Templomot rakatál sziz Máriának,
Kiben most nyugoszol nagy tisztességgel...
... Képed föltették az magas köszálra;
Fénlik mint a nap, salyog mint arany...

Egyházunk, költészetünk, képzőművészetünk, néphagyományunk és krónikánk egyaránt közreműködtek abban, hogy Szent László eszményi lovagalakját föltüntessék. Az eszményi magyar középkor benne tetőződik.

A legendákon kívül a vallásos elbeszéléseknek még egy fajtája volt divatban: a példák. Oly kisebb terjedelmű elbeszéléseket neveztek példának, melyek Szűz Mária és a szentek, vagy ereklyék és képek tiszteletének hasznosságát bizonyították. Tárgyuk mindig csodás, mint a legendáké, hőseik azonban nem szentek, hanem közönséges emberek, kik megtévednek és megigazulnak, ha vétebbe esnek, csoda által bünhődnek. Legnagyobb részük Szűz Mária tiszteletére iratott, ki különös oltalmában részesíti a tévelygőket és bünösöket, s a ki különbözö alakokban jelentik meg. Sokat szerepel bennük az ördög, a kit a barátok szívesen ábrázoltak hol képben hol faragványban. Akkor még nem tartották azt, hogy nem jó az ördögöt a falra festeni, hanem azt, hogy jó, mert valahányszor csufnak, feketének és lólabunak ábrázolják, mindig nagy boszuságot okoznak neki.

Szerecsányi állott fel Zichy után szólásra a püspöki kar nevében. Elfogadjuk az elaborátumot — ugymond — általánosságban, de részleteiben nem! Követeljük az iskolai alapokra ugyanazon jogokat, a mint az erdélyi kath. status azt megállapítja.

Végül hosszasan fejtegeti még azon részleteket, melyek véleményük szerint el nem fogadhatók.

Konferencia Vasvárynál.

Ma délelőtt püspöki konferencia volt **Vasváry** Kolos hercegprimásnál az autonómia ügyében. Megállapodtak ez alkalommal a további teendőkre nézve.

Hosszas vita után elfogadták a 27-es bizottság elaborátumát, kimondván, hogy a részleteknél módosításokat fognak benyújtani. A részletek módosítására vonatkozó javaslat elkészítésével **Schlauch** Lőrincz bíornok, **Hornig** és **Szerecsányi** lettek megbízva. Ezen javaslat elfogadására a napokban újból fognak konferenciát tartani.

Elhatározták továbbá, hogy **Schlauch** Lőrincz bíornok fogja a püspökök álláspontját a kongresszus elé terjeszteni.

Az iskolaügy előadójául **Fehér** Ipolyt kérték fel.

Mandátumok a kurián.

Szüllő Géza mandátuma.

Szüllő Gézát a letenyei kerületben megválasztották a néppártiak, megszerezvén az abszolút többséget két ellenjelöltjével, a függetlenségi **Sármegi** Vilmos fővárosi bizottsági tag és a szabadelvű párti dr. **Csesznák** Józseffel szemben. Mandátumát azonban petícióval támadták meg, de **Szüllő** ezen is szerencsésen túletett.

A petíció tárgyalását tegnapra tűzte ki a Kuria, ám az elnök, **Vavrik** tanácselnök bejelentette, hogy tegnap egy szabályszerű visszavonó kérvény érkezett a bírósághoz s ennek következtében a bíróság megszünteti az eljárást.

A **Példák könyve**, melynek eleje szintén **Ráskai** Lea írása, mint a Szt. Margit legendáé, 25 kis erkölcsi történetet foglal magában. A példák példájául íme ez a szép kis történet az haragról:

Vala egy szent atya, kinek neve vala Illáron apát. Ez Illáron apát mene látogatni némünémü pispeket. Ez pispek togadá ez szent atyát nagy szeretettel és ada neki enni madárhust. Monda az szent atya az pispeknek: Mitől fogva az szent szerzetnek ruháját felvöttem, attól fogva soha hust nem öttem. Monda a pispek: Mitől fogva az pispekségnek ruháját felvöttem, nem hattam elalonnai az embert, ki engem megbántott, sem én el nem aluttam, ha valakit én megbántottam, mignem megengeszteltem őtet. Monda az szent atya: Bocsáss énnékem szent atyám pispek, mert az te életöd jobb az én életömnél.

A magyar középkori egyházi lyra változatos, költői; bár a verselés kissé kezdetleges. A diákból fordított himnuszok többnyire imádságnak készültek. Leghatásosabb és legköltőibb köztük a fölfeszített Krisztushoz szóló, mely így kezdődik:

Idvöz légy ez világnak idvessége
Drágalátos Jézus Krisztus!
Im én körösztfádhöz léptem,
Te légy neköm segédlemem.

A bajai mandátum.

Reich Aladár bajai képviselő mandátumát tudvalevőleg petícióval támadták meg. **Plósz** miniszter volt az ellenjelöltje s **Plósz** hívei nyújtották be a Kuriához a petíciót. E hó 27-ére volt kitűzve a tárgyalás, de a kérvényezők a petíciót visszavonták s így **Reich** Aladárt a véglegesen igazolt képviselők sorába fogják legközelebb beiktatni.

A sátoralja-ujhelyi mandátum.

Sátoralja-Ujhely városában a legutóbbi választáskor erős küzdelem folyt a szabadelvű párt és a függetlenségiéek között s a harc **Dókus** Ernő kormánypártinak győzelmével végződött.

A Kossuth-pártnak dr. **Buza** Baraa helybeli ügyvéd és lapszerkesztő volt a jelöltje.

A függetlenségi választók petícióval éltek, a melyet tegnap tárgyalta a Kuria I. tanácsa **Paiss** Andor elnöklésével. Panaszukat kiterjesztették id. **Metzner** Gyula választási elnökre és **Miklósy** István választási alelnökre is. A tárgyaláson, melynek a rendesnél jóval nagyobb hallgatósága volt, a petícionálókat dr. **Fried** Lajos ujhelyi ügyvéd képviselte, a választást pedig dr. **Nagy** Dezső fővárosi ügyvéd védte.

A támadó kérvény a választás megsemmisítését abszolút és relatív érvénytelenségi okok alapján kérte, de dr. **Fried** kijelentette a tárgyaláson, hogy az utóbbiakról eláll, mert bizony hiszi, hogy a Kuria ezek nélkül is elfogja rendelni a vizsgálatot s nem akar esetleg a vagyontalan függetlenségiéeknek a biztosítékul letett 3000 koronánál is több költséget okozni. Abszolút okai ezek: Az immár megválasztott képviselő **Kiszte** és **Czéke** községekben pénzt adott és **zárkaszámra osszlogatta a szivart**, ezeken felül tetetett és itatott bankettet rendezett.

Visszaélt hatalmával a választási elnök is. Mozgó megbízottak részére a Buza-pártnak csak 4 passe-par-tout-t adott, **Dókus**éknak 20-at. A katonai kordonokat úgy állították fel, hogy a függetlenségi párt nem közlekedhet szabadon. Az elnök egész nap künn járt az utcán s fogdosta és erőszakkal a kormánypárti tanyára vitte a Buza-párti választókat.

Szent körösztfán ha gondollak,
Te kénodban én kívánlak.
Ugy imádlak mint(ha) látnálak
Sőt énelöttem tudlak.

Első eredeti egyházi énekünk, melynek szerzője **Vásárhelyi** András, 1508-ból való. Nálunk katolikusoknál egész a legújabb időkig közkedveltségű volt. Az ének a Szűz Mária-hoz szól ekképen:

Angyeloznak nagyságus asszonya
Ur Jézusnak bódogságus anyja:
Menyországok szépséges ajtója:
Paradicsomnak vagy széles kapuja!

Nemzeti vonatkozásu benne ez a versszak:

Halottaknak megszabadejtőja,
Törököknek megnyomorajtőja,
Kerályoknak jó tanácsadőja,
Magyaroknak megoltalmazőja!

Ekkor a török már nagy erővel dörgette Magyarországot kapuit. Nemcsak a török: a reformáció is. 1526-ban Mohács mezején gazdag aratása volt a halálnak. Kiterítve feküdt szegény Magyarország is. Bezáródik a középkor, megnyílik az ujkor. Uj élet, uj szellem árad be rajta. Az irodalom vallásos marad ugyan, de kilép a klostromok falai közül és egyetemessé lesz. Megszaporodnak az írók, meg az olvasó közönség. Milyen az ujkori magyar katolikus irodalom szelleme, arról, ha Isten megsegít, máskor lesz szó.

Egyéb apró visszaéléseket is elkövetett. S.-A.-Ujhelyen kocsi álltak meg a nagytrafik előtt s előbb zsákokban szállították a szivart, majd mikor az kitudódott — **koporsókban**. **Hlavaty** városi főjegyző és **Csákó** tanácsnok nemcsak szóval korteskedtek, de disznókat öltek le és a **Büggözy** városi írnok házában rendezett **disznóbanketten** ugyancsak vigadtak a kormánypárt hívei. Banketteztek a városi színház épületében s ennek a lakomának fényét **Dókus** is emelte jelenlétével.

Ezután dr. **Nagy** Dezső terjesztette elő a választás védelmét, mely után a tárgyalást holnapra halasztották.

UJDONSÁGOK

Radnai püspök felszentelése.

Schlauch bíornok új segédpüspökét, **Radnai** Farkas praelátus-kanonokot, akit a pápa Ő Szentsége **europosi** püspökké nevezett ki, ma január 25-én fogja felszentelni a bíornok-püspök Ő Eminentiaja.

A felszentelés Budapesten megy végbe a központi papnövelde kápolnájában. A felszentelésnél mint consecrator püspökök fognak a bíornoknak segédkezni **B. Hornig** Károly veszprémi püspök és **Dr. Belopotoczky** Kálmán tábori püspök, nagyvárad kanonok.

Az új segédpüspök kartársai, a várad káptalan tagjai közül a már említett **Belopotoczky** püspökön kívül részt vesznek még a felszentelésen **Palotay** László, **Fetser** Antal és dr. **Steinberger** Ferenc kanonokok.

A káptalani uradalmi tisztikar részéről ez alkalomból felutaztak Budapestre **Papp** Imre főtisz, **Székely** Sándor főszámvéve, **Óváry** Sándor, **Jancsó** Lajos és **Imrik** László ispánok.

A felszentelési szertartás reggel 9 órakor veszi kezdetét. A felszentelés végeztével az új püspök első püspöki áldását adja a jelenlevőkre.

* **Személyi hírek.** **Beóthy** László főispán és **Szunyogh** Péter alispán elutaztak a radványi pusztán gróf **Tisza** Kálmán által ma tartandó nagy vadászatra.

* **Erzsébet főhercegnő hitoktatójának kitüntetése.** A hivatalos lap tegnapi száma közli azon kitüntetéseket, a melyeket a király **Erzsébet** főhercegnő férjhez menetele alkalmából az udvartartás azon tagjainak adott, a kik a főhercegnő körül teljesítettek szolgálatokat. A kitüntetettek között a legelsőek egyike dr. **Fischer-Colbric** Ágost, kanonok, udvari kápián, (a Pázmáneum jelenlegi igazgatója), aki több mint egy évtizeden át hitoktatója volt a főhercegnőnek. Szolgálati elismerése mellett a **vaskorona-rend** III. osztályát adományozta neki díjmentesen ez alkalomból a király.

* **A magyar czimer használata.** A kereskedelemügyi miniszter a mező-telgedi **Bihar-Szilágyi olajipar** részvénytársaságnak megengedte Magyarország külön czimerének a használatát s az erről szóló engedély-okmányt megküldötte Biharvármegyének.

* **Biró** Lajos hazatérése. Nem háborúból jön haza, de azért többször volt életveszélyben, mintha sivió golyók között járt volna, nem is igazott le népeket, mégis több a hődelője, mint bármilyen győztes hadvezérnek, mert ő győzött, anélkül, hogy bárkit levert volna. **Xantus** János óta nem akadt olyan tudós magyar, aki ennyi veszély között, ily nagy eredményeket tudott volna elérni a tudomány terén, mint **Biró** Lajos, a nagy eszű, törhetetlen erős lelki

ember, ki ismeretlen szegény kálvinista papból ma világhírű természettudós és hazánk egyik igazi büszkesége lett. Ekeken át olvastuk leveleit. Igazi művészettel ír s legnagyobb bajai közepette is jóízű magyaros humorral évek óta küldi haza etnografiai és faunisztikai gyűjteményeit és a hatalmas tudományos eredményben csak a magyar természettudományi társulat segítette anyagilag. Uj-Guinea sárgalázos ismeretlen vidékein élt évekig Bíró, vad népek között többnyire egyedül s most, mint aki jól végezte dolgát jön haza. Illő, hogy hírdessük érkezését, hogy lássa Isten hozott gyanánt az ország elismerését érkezésekor.

* **A miniszter köszönete a városnak.** Nagyváradi város törvényhatósága 300 korona összeggel belépett az országos gazdasági munkás és cseléd segélypénztárba alapító tagul. A földmivélségi miniszter ezért köszönetét nyilvánította a városnak.

* **Locs-pocs mindenütt.** Napok óta csorog az eresz; ha nem szitál az eső, olvad a hó s annak a leve ömlik a járókelők nyakába. Az utcákat valamennyire takarította a rendőrség, de azért bokáig járunk a sárban és hóleben. Legjobban meg vannak akadva a jégverem tulajdonosok. Ami vékonyka jégréteg volt, összehordták, de abból alig marad valami a verem fenekén. Most még nagyobb a baj, mint pár évvel ezelőtt, mert az egész országban nincs jég. — A korcsolyázókra sincs jó idő. A Városliget vékony jégréteget nem gondolja senki s így ott sem üzhetik a testedző sportot. A diákság különben azon meggyőződésben van, hogy nem is lesz a Városliget taván addig jó jég, míg *Rákay József* nem veszi a gondozása alá. Ebben van valami igaz, mert hosszú évek tapasztalata többet ér a pusztai jóakaratról.

* **Eljegyzés.** *Nedeczky Ferencz*, a Vilmos huszárezred derék kapitánya eljegyezte Debreczen leányvilágának egyik legszebb tagját *Zádor Vilmát*, *Zádor Lajos* kedves leányát.

* **Rablók a plébánián.** Vakmerő rablás történt tegnapelőtt éjjel Topliczán. Álarczos oláh rablók törtek be *Argyellán* Teofil román pap házába s azt kirabolták. Este 11 óra tájban valaki bezörgött a pap háza ablakán. *Argyellán* már aludt, de a zörgetésre felébredve kiszólt, hogy ki van az ablaknál. Erre egy ismerőse nevét említették, a ki haldoklik és végrendeletet akar csinálni, hát jöjjön rögtön. Az öreg pap felkelt s gyorsan felöltözve indulni akart. A mint a konyhaajtót felnyitotta, hirtelen négy bekormozott arcú rabló ugrott elébe, a kik belökték a konyhába s utána ők is bementek. A konyhában először is a cselédet kötözték meg, azután pedig a gazdasszonyt és a papot bevonszolták a szobába s agyonveréssel fenyegetvén őket, követelték, hogy adják elő a pénzt. *Argyellán* 25 forintot adott a rablóknak, de azok ezzel nem elégedtek meg, hanem azt a 300 forintot követelték, a mit előtte való nap *Argyellán* az eladott pálinkáért kapott. *Argyellán* vonakodott ezt a pénzt átadni, de mert néhányszor fejbe ütötték, megmondta, hol van a pénz. A rablók ezután összekötözték s azután a gazdasszonnyal és a cseléddel együtt bevonszolták a kamrába s az ajtót rájuk zárták. A rablók erre elrabolták a 300 forintot s feldúlták az egész lakást, miközben még 50 forintot találtak. *Argyellán* az egyik rablót hangjáról felismerte s másnap behajtatott a csendőrséghez, hol az esetet előadta. A csendőrségnek még aznap sikerült a rablót *Jószim Ilic*, *Paszku Dumitru*, *Paszku Avram* és *Szerbanu Nikolaj* odaváló parasztok személyében kinyomozni és letartóztatni.

* **A magán borfogyasztás megváltása.** A nagyváradi szőlőbirtokosok figyelmét felhívjuk, hogy ha magán borfogyasztási adójukat évi átalányban az 1902. évben megváltani óhajtják, okvetlen jelenjenek meg a f. évi január hó 30., 31 és február 1-én a városházán tartandó tárgyalásokon.

* **Uj magyar nemes.** O császári és apostoli királyi felsége *Hazay Ödön* budapesti háztulajdonosnak és törvényes utadónak a magyar nemességet díjmentesen adományozta.

* **Orlási tűzvész Budapestem.** A fővárosi lakosság éjjeli nyugalma irtóztató tűzvész zavarta meg tegnap éjszaka. Lángokban állott a külső Soroksári-úton levő »Concordia«-gőzmalom s a lángtenger pusztulással fenyegette az egész utcát. A hatalmas malomtelepen éjjelkor támadt a tűz, a hatodik emeleten. Mire a központi tűzoltóság a malomhoz ért, már valószínűsítő tüzfolyam és áthatlan füstfelhőzet vette körül az egész telepet s az épületóriások valamennyi ablakán kicsapott a láng. Borzalmasan impozáns látványt nyújtott a tűz, melyet lokalizálni siettek Budapest összes tűzoltói, segítségükre sietett a kaszárnyákból kivonult katonaság is, a pusztításnak azonban gátat vetni nem lehetett. Tehetetlenül álltak a hatalmas gőzfecskendők. Mire a tűzország a helyszíntre kivonult, a tűz az egész malomépületre kiterjedt és azt lángtengerre változtatta át. Reggel öt óra felé, a Soroksári-utczára eső egész rész, a két épületet összekötő rész és az egész déli épület elhamvadt és csakis az igazgatósági épület és az északi rész fele volt nagy erőfeszítéssel megmenthető. A tüzet lokalizálták. A szomszédos gyárakat és épületeket idejekorán megvédték, de a déli épületben felhalmozott anyag esetleg huzamosabb ideig éghet. Mindjárt az első támadás alkalmával, mikor még a tűzoltók az épületbe behatolhattak, *Sumilko* és *Herczeg* városi tűzoltók is az oltáshoz fogtak és azóta elvesztek. Valószínű, hogy a nagy lisztrobbanástól rosszul lettek és miután a többi is alig tudott menekülni, bennétek. Az eset alkalmával még hat tűzoltó és két gyári munkás szenvedett kisebb-nagyobb sérüléseket, kiket a mentők vettek ápolás alá. A kár körülbelül két és fél, három millió korona épületben és anyagban.

* **Megbolgatott sírok.** Az ujlaki temetőben pár nap óta a törvény emberei ásátják fel a kis halottak sírjait. A mult héten u yanis *Pethes Klári* cselédleány feljelentést tett *Treczkó Veron* ujlaki asszony ellen, hogy ez a neki tartásra kiadott fél éves gyermekét már két hónappal ezelőtt elföldelte, a tartásdíjat azért mégis követelte tőle, a gyermek haláláról pedig nem értesítette. A megindított vizsgálat kiderítette, hogy *Treczkó Veron* a vidéki városokból hordta ki a csecsemőket tartásra. Különösen a bukott cselédleányok gyermekeit szedte össze; a leányoktól havi öt forint tartásdíjat kapott. A kis ártatlan gyermekeket azután csakhamar elnémitotta a lelketlen asszony. Száritott mákhéjját tört össze s azzal tömte meg a gyermekeket, a mitől azután elaludtak örökre. A kis halottakat *Treczkó Vera* éjnek idején kivitte a temetőbe s ott *Bajna Antal* temetőőr segítségével elásták. A szülőket természetesen *Treczkó* nem értesítette, megelégedett azzal, hogy azok az öt forintokat minden hónapban elküldték. A vizsgálat eddig öt ilyen esetet derített ki a lelketlen asszonyra, de valószínűleg még több is lesz s ezért most a törvényszék emberei a temetőben kutatják az elásott gyermekeket. *Treczkó Verát* és bűntársát *Bajna Antalt* a vizsgálat befejezéseig a községházban őrzik a csendőrök.

* **A munkások filléreiből.** A meggazdagodott *Várkonyi* példájából tudtuk már, hogy Magyarországon is kifizeti már magát: izgatni a munkásokat. De hogy oly sok parazita

élősködjék a munkások filléreiből, mint amennyiről a legujabb leleplezés szól, — nem gondoltuk volna. Egy kis röpiratot osztogattak tegnap a képviselőház előtt, e röpiratnak alap-tétele, hogy a *Népszava* urai a »Népszavához« hétről-hétre, az ország minden részéből érkező pénzt »nem az eszme terjesztésére, nem a szegény, elnyomott nép felszabadítására fordítják, hanem abból uri módon el egy csomó munkakerülő here.« A röpirat mindjárt ki is mutatja, hogy osztják fel egymás közt azon urak a beérkezett összegeket:

Grossmann Miksa fővezér, ezelőtt betűszedő kap évi 2080 koronát, *Bokányi* Dezső ezelőtt kőfaragó 2400 koronát, *Izrael* Jakab ezelőtt bádigos 1440 koronát, *Wellner* Jakab ezelőtt asztalos 1872 koronát. *Fleischmann* Andor ezelőtt esztergályos 1664 koronát, *Grossmann* Hugó ezelőtt esztergályos 1040 koronát, *Garami* Ernő ezelőtt szerszám csináló 2080 koronát, *Egy kisasszony* (W.) aki ír, bár nem tud jól 728 koronát, *Csizmadia* Sándor ezelőtt földmives 1040 koronát, *Kürsner* Jakab ezelőtt kalapos kap évi 4800 koronát, *Kiss* Adolf 2400 koronát, *Kiss* Károly ezelőtt szabó 1440 koronát, *Teszársz* Károly ezelőtt vasöntő 1440 koronát, *Matos* Károly ezelőtt szabó 1440 koronát, *Felczéder* Agoston ezelőtt asztalos 1440 koronát, *Klarik* Ferencz ezelőtt asztalos 1440 koronát, *Vankó* Károly 1440 koronát, *Vanczák* János 1440 koronát. Az itt felsoroltak kapnak évi 32324 koronát. Van még ezeken kívül vagy husz ember, aki magát elvtársnak hazudja, hogy könnyen élhessen a munkások összekuporgatott keserves fillereit. Ezeknek az évi fizetése is kitesz még vagy 35 ezer koronát. A röpirat szerint fölemésztenek a népek filléreiből 100.000, szóval száz-ezer koronát. Érdekes még a röpiratnak ez a passzusa: »Ezeknek az uraknak kisebb gondjuk is nagyobb annál, hogy veled törődjenek, hanem amint *Bokányi Dezső* mondotta: »fátyulunk a bagós száju parasztra.« Persze, a bagós száju parasztnak csak a pénze jó. A te keserves fillereiden, édes munkás testvéreim, egész nap a kávéházban lebzselnek. Megláthatod őket mindennap Budapestben a Sztanójkávéházban a Teréz-körut és Aradi-utca sarkán, amint ott billiárdoznak, esznek-iszznak a ti pénzetenek, amíg ti majd meghaltok éhen. Ha a röpirat igazat beszél, a szűkölködő munkások érdekes olvasmányhoz jutottak és talán jobban megnézik ezután, hogy mire adják ki pénzüket. Semmi esetre sem arra, hogy ezeket az izgató munkakerülőket hizlalják.

* **Ujabb vámpanama.** A napokban olyan hírek keringtek a városban, hogy a városi piaci helypénzszedésnél az egyik helypénzszedő kevesebb értékű jegyet adott ki, mint amennyi pénzt beszedett. A vizsgálatot elsősorban a rendőrség, majd *Rimler* Károly polgármester-helyettes megejtette, több tanut hallgattak ki. A vizsgálat során a feljelentés teljesen alaptalannak bizonyult.

* **Véres rablóüldözés.** Az elmúlt héten veszedelmes gonosztevőt tartóztatott le a mitroviczai csendőrség *Ricsár* Dusan személyében, a ki pár héttel ezelőtt rablóvilkosságot követett el. *Ricsárt* ideiglenesen a mitroviczai fogházba zárták, honnan a mult hétfőn éjjel az ablakvasak kifeszítése után sikerült megszöknie a gonosztevőnek. A szökést csak reggel vették észre s azonnal értesítették a csendőrséget, mely üldözésbe vette *Ricsárt*. Tegnapelőtt reggel egyik portyázó járőr ráakadt egy elhagyatott juhász-kunyhóban. *Ricsár*, amint a csendőröket észrevette futásnak eredt és sikerült is elmenekülnie daczára annak, hogy a csendőrök több ízben utána löttek. A csendőrök folyton követtek a menekülőt, aki mikor kifáradt, bemenekült az erdőszélen levő *Csavrak* György erdővéd házába. Az erdővéd nem volt odahaza, a felesége pedig annyira megijedt a rablótól, hogy nem is tudott szóhoz jutni. *Ricsárnak* első dolga volt, hogy a falon függő fegyvert lekapta s az ablakhoz állott. A mint az üldöző csendőrök az udvarba beléptek, *Ricsár* az ablakon keresztül

rájuk lőtt s Liscics nevű csendőrt fején találta. Azután még egyszer lőtt a rabló, de ez a második golyó már nem talált. Ricsár eltorlaszolta az ajtókat s az asszonyt is agyonlövésével fenyegette, ha ki mer lépni. A csendőrök az asszony miatt nem mertek belőni az ablakon, ennél fogva Bielics nevű csendőr, aki sértetlen maradt, a szoba menendezetét szakította fel és a padlásról egy lövéssel ár almatauná tette a gonosztevőt, a kit azután elfogtak. A megölt csendőr sebe nem veszélyes, mert a kemény kalap felfogta a golyót s a rabló is csak könnyebb horzsolást szenvedett.

IRODALOM.

Irodalmi értesítés!

1. A »Szent Olvasmányok az év különböző ünnepeire« II-ik bővített kiadás, képekkel, diszes vászonkötésben; ára 2 kor.

2. »Elmélkedések a mi Urunk Jézus Krisztus szenvedéséről és haláláról« vászonkötésben, képekkel; ára 1 kor.

3. »Szűz Mária a mi Anyánk« üdvös beszélgetések, diszes vászonkötésben, képekkel; ára 1 kor.

Mindezen könyvek egyházi jóváhagyással bírnak. Bérmentve küldetnek. Lelkészek erga ss. is megkaphatják.

Megrendelhető Kovács Jázon áldozópapnál *Mária-Pócson*, Szabolcs m.

TANUGY.

Iskolatestvérek országos egyesülete.

Még a múlt év november 7-én tartott közgyűlésen alakult meg a »Magyar keresztény iskolatestvérek képző és segélyező egyesület« gróf Zichy Aladár elnöke alatt. Az alapszabály-tervezet szerint az egyesület működése az egész országra terjed ki és célja az, hogy az országban már több helyen működő keresztény iskolatestvérek részére magyar anyaházat létesítsen. Célba vettek továbbá több rendbeli iskolát (szakiskolát és iparműhelyeket is) alapítani, melyek római katolikus jellegűek lesznek és az illető egyházmegye felügyelete alá helyeztetnek. Gróf Zichy Aladár most terjesztette be az alapszabályokat a tanácshoz a felsőbb jóváhagyás kieszközölése végett.

Igazságszolgáltatás.

A kenderáztatás áldozata.

Halált okozó súlyos testi sértés büntetésével vádolt Linka Tyodor bűnügyében az esküdtészeki főtárgyalás — mint már jeleztük — tegnap délelőtti 9 órakor kezdődött Nagy Ferencz kir. törv. elnök elnöke alatt. Szavazó bírák képes és Csulyok törvényszéki bírók, jegyző Domokos kir. törvényszéki aljegyző. A vádhatóságot dr. Nagy Géza kir. ügyész képviselte, védő dr. Weiszberger Lipót ügyvéd.

Elnök megnyitja a tárgyalást, a berendelt január havi esküdték közül szólalattételeire kisorsolja rendes esküdtékül: Winkler Lajost, Kovács Jánost, Erber Imrét, dr. Mihály Lajost, dr. Weisz Adolfot, Nagy Lajost, Biró Jánost, Barcs Sándort, Miskolczy Józsefet, Szabó Antalt, Reichard Dávidot és Ficherer Gyulát, pótesküdtékül Kölling Józsefet és dr. Ervin Manót.

Vádolt vallomása.

Linka Tyodor vádolt eladja, hogy a múlt év szeptember 19-én kőnn járt a földjén s az áztatóba elhelyezett kender kötegeket, mivel tudta és beleegyezése nélkül tettek oda, a patakba dobálta, azonban tudomása arról, hogy kinek tulajdonát képezte a kender,

avagy ki áztatotta be a birtokán, nem volt. A kérdéses napon illetve szeptember 21-én kint sem járt a földjén s így alaptalan a vád, hogy Páska Györgyné az ő útjébe következtében halt volna meg, mert aznap délután nem is látta Páska Györgynét s csak másoktól hallotta, hogy szerencsétlen véget ért.

Különböztetve állhatatosan tagad s erősen hangsúlyozza ártatlanságát, azonban az elnök és ügyész kereszt-kérdései rendesen zavarba és ellenmondásba hozzák.

A tanuk.

A berendelt 25 tanu közül először az elhalt leánya Páska Floára hallgattatott ki, mint az egyedüli szemtanu, aki anyjával szept. 21-én kint volt a Linka földjén, hogy a kenderáztatásnál segítkeztek. Előadja, hogy Linka midőn meglátta őket szitkok és cáromkodások közepette kezdte bedobálni a kenderi a folyóba s midőn anyja, feltéve kesernyűt és nehéz, keserves fáradságuk eredményét a pusztulástól ellenállt s megakadályozni akarta Linkát szándékában, ekkor emelte Paskáné ellen a fegyvert, melynek agyával oly erővel sújtá meg, hogy anyja a helyszínen meghalt.

A leány szemébe mondja a vádlottnak valótlan állításait, de mindennek dacára Linka tagadja, hogy a helyszínen lett volna s a súlyos sértést ő követte volna el, állítja mint már vallomása folyamán is, hogy csak hallo-más utján értesült a dologról.

Páska Floarét a törvényszék vallomására megeskette. Az eskütelével ellen a védő semmiségi panaszt jelentett be.

Bukás Vaszali tanu a mezőn dolgozott szept. 21-én és segélykiáltást hallva igyekezett a patak felé, s midőn a kenderáztatóhoz már meglehetősen közel volt, találkozott Linka Tyodorral, kitél a kiáltások oka felől kérdezősködött. Linka durván felelt kérdésére s fenyegetve figyelmeztette, mondván: »Ne hallj és ne láss, mert megbánod«.

Vallomására hitet tett; védő ezen eskü ellen is semmiséggel élt.

A tegnapi nap folyamán ki lett még hallgatva ezeken kívül 11 tanu, akik azonban részben hallomásból, részben Páska Floarétől hallották az esetet.

A tanuk valamennyien esküt tettek vallomásaikra.

Az idő előhaladottságára tekintettel Nagy Ferencz elnök felfüggeszti a tárgyalást. S így a már beidézt 12 tanu valamit az orvos szakértők kihallgatása ma fog megtörténni.

A vád- és védőbeszédre, verdit, valamint az ítélethezatalra azonban az ügy terjedelmes volta miatt még ma is alig kerül a sor.

Elsikkasztott hamis váltók. Kinos feltűnést keltő vizsgálatról adnak hirt *Kolozsvárról*. Aktalopás történt az ottani kir. táblán jobban mondva: *váltólópás egy aktacsomóból*. A bűnjel gyanút szereplő tünt el és a súlyos gyanu két táblai irodatisztet terhel.

Az eltűnt váltó története a következő:

A hamisító: Gewürz Mihály deési kereskedő, aki ellen a deési törvényszéknél indult meg a vizsgálat. Főlebbzés folytán az *iratokat a hamis váltóval* a kolozsvári kir. tábla címére elküldték. Itt a csomagot — a bevezetett vizsgálat feltétele szerint — az iktatóban a Gewürz által megfizetett és titokban előre értesített irodatiszték vették át, mint erre hivatottak. A kézbesítést nem vezették be a naplóba, hanem felbontották az aktacsomót s *eltüntették belőle a hamisváltót*, a legfontosabb bűnjelt, a bizonyítékot.

A táblának természetesen mi tudomása sem volt a deési küldeményről, mely néhány héttel első odarányítása után — még egyszer megérkezett. Ekkor már megadódott neki a kellő és kijáró tisztelet: beiktatódott s bejelentődött. Am nagy volt a meglepetés, mikor kiderült, hogy a hamis váltó ügyiratai közt minden van, csak hamis váltó nincs. Hamar kérdészködés ment Deésre, ahonnan megjött a válasz:

... A hamis váltót mellékeltük. A küldeményt különben is már hetekkel ezelőtt fel-

adtuk. Valószínűleg lopás történt. Hogy miként, nem tudjuk.

Megnézték azután a csomagon a postabélyegzőt, mely elárulta a nyomokat. »Feladatott Szamosujvárt«. Ez áll rajta. Tehát nem Deésen.

A nyomozás kiderítette, hogy Szamosujvárt egy ismeretlen, lefátyolozott, jól öltözött nő bizta a posta kezére a csomagot. Az ügyesség hite szerint ez a hölgy az irodatiszték megbízottja volt.

A vizsgálatot folytatják.

ZENE ES MUVESZET.

A zeneiskola hangversenye.

A nagyváradi zeneiskola a növendékek előhaladása és a nyilvánossághoz való szoktatása céljából havonként iskolai hangversenyt rendez; az első hangverseny, a melyen a *Vomácska* József és *Herncsirek* István tanítványai fognak közreműködni, vasárnap, folyó hó 26-án lesz a zeneiskola disztermében d. e. 11 órakor, melyre az igazgatóság ez uton hívja meg a zenekedvelő közönséget. A hangversenyre, a mely bizonyára hálás jutalma lesz azon odaadó munkásságnak, melyet *Mezey* Mihály városunk kulturális életében minden téren áldásosan kifejt — az iskola vezetősége a következő meghívót bocsátotta ki:

A zenekedvelők egyesülete által létesített és fentartott nyilvános zeneiskola a jelen tanévben első hangversenyét folyó hó 26-án, vasárnap délelőtti 11 órakor az egyesület helyiségében (Nagyipiacz-tér közs. polg. fiúiskola épület II. emelet 31. ajtó) tartja meg, mely hangversenyre a tisztelt szülék, a zeneegyesület tagjai és az érdeklődők ez uton hivattak meg.

Műsor:

1. Lichner H. »Dora Bela« zongorán előadja: *Silberman* Jenő.
2. Dancla Ch. »Petit Air Varie« op. 123. Hegedűn előadja *Guttman* Blanka.
3. Erkel Ferencz »Bordal« Bánk bán op. Csámkalmon előadja *Perl* Szeréna.
4. Richards B. op. 71. »A madarak esti dala. Zongorán előadja *K. Nagy* Elma.
5. Bellini Les Puritains fantasi brilliant pour fluteet piano. Előadják: fuvolán *Horváth* Ferencz, zongorán *Rafael* Irma.
6. Beriot Ch. Air Varie 6. sz. Hegedűn előadja *Veisz* Izsó.

Az egyesület tagjai és a zeneiskola növendékei díjmentesen, mások 40 filléres belepítijegyekkel vehetnek részt a hangversenyen. Nagyvárad, 1902. január 24-én.

Réz Mihály,
igazgató.

A zeneiskola haladásáról örömmel veszünk tudomást mindig. Hanem azt már még sem lehet szó nélkül hagyni, hogy vasárnapra három helyre is osztják szét a nagyváradi, különben sem túlságosan nagy és lelkes közönséget. Van jogászegyleti felolvasás, ülést tart a Szigligeti-Társaság, még csak éppen a zeneiskola hangversenye hiányzott hozzá! Nem tud egyik intézmény anyai figyelemmel lenni a másik iránt, hogy az ilyen karambolok elkerülhetők legyenek? Nem, de sőt mintha szándékosan versenyeznének, még *ugyanazon órára* is tették valamennyit. A Szigligeti-társaság hirdette meg először a maga programját, ővé tehát az elsőség s a jogász-egylet és a zeneiskola választhattak volna más terminust. Két hét nem a világ s febr. 9-én ugy sem lesz semmi felolvasás-féle. Akkor ülészetne a jogász-egylet, a zeneiskola pedig hangversenyezhet bármikor este vagy d. n. is. Így a sokféle ünnepélynek az lesz a következménye, hogy sokan a három közül a negyediket választják s nem mennek el egyikre sem.

MULATSÁG

FARSANGI NAPTAR.

Jan. 25. Nőgyelet tánczestélye a Kereskedelmi Csarnokban.
 Febr. 1. Tisztviselők bálja.
 Febr. 2. A 48-as Népkör tánczestélye.
 Febr. 5. Helyőrségi bál a Keresk. Csarnokban.
 Február 8. Katolikus kör bálja.

A nőgyelet tánczestélye. Ma este újra megelégnünk a Kereskedelmi Csarnok fehér díszterme: a Biharmegyei és Nagyvárad Nőgyelet tartja ott farsangi tánczestélyét, mely az előjellekből itélve fényesen fog sikerülni. A siker természetesen első sorban öv. báró *Gsrliczy* Félixné sz. Korniss Lujza grófnő érdeme lesz, a ki fáradságot nem kímélve, munkálkodott személyesen a siker érdekében. Mellette kipróbált rendezői gárda fog gondoskodni róla, hogy a hölgyek kitűnően mulassanak. Az estély hangversenyyel kezdődik pontban 8 órakor; a hangverseny felterítéssel lesz egybekötve. Fél tíz után véget ér a 37. gyalogezred zenekarának hangversenye s kezdődik a táncz. A rendezőbizottság ez uton is ismételtlen kéri a hölgyeket, hogy tekintettel a mulatságnak estély-jellegére, sziveskedjenek egyszerű ruhában megjelenni. Belépti-jegy ára 2 korona.

Atenkei kath. olvasókör bálján bevétel volt 80 kor. 80 fill., kiadás 54 korona 20 fillér, maradt 26 korona 60 fillér tiszta haszon. Feltűzettek: *Nogely* István ur (Nagyvárad) 4 korona, *Lindemayer* Károly Tenke 2 korona, *Szentiványi* Károly Tenke 1 korona, melyért hálás köszönetet mond az olvasókör elnöksége

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szombat: Az arany ember.
 d. u. Szókimondó asszonyosság.
Vasárnap: este: Ejjel az erdőn.

S a n - T o y .

Kezdő színész. Ebben a szóban benne van, hogy *kezdenie* kell a művészetét, nem pedig egy ugrással akarni elérni azt, hogy egyszerre primadonna legyen valaki, megfelelő hang nélkül. Kezdeni az elején kell mindent s a ki végén fog a dologba, felsül vels.

Lehetetlen ezt rá nem olvasnunk *Sarkadi* Adélra egészen nyíltan most, mikor *Székely* Irén szerepét is el akarta játszani. Multkor *Amon* Margit, most *Székely* Irén szerepe: kissé sok. Az első próbálkozásnál burkoltan, de kifejeztük aggodalmainkat az efféle szárnypróbálgatások kétes értéke felől s tanácsoltuk, ne lépjen fel *Sarkadi* Adél kisasszony egyelőre nagy szerepekben. Most nyomatékosan ismétljük ezt a tanácsot, mert indokolt volna beigazolást nyert tegnap. A kisasszony hangja még nagyon fejletlen, nem is elég sima s egyáltalán nem bírja tödővel. Ennek következménye, hogy itt-ott hamis hang lopózik be s további megerősítések mellett az lesz a vége, hogy az egész hang elvész. Akkor aztán kárba vész a megszerzett ügyesség is, amit ezuttal ismét kiemelünk. Játékán, mozdulatain csupa iskolás modorosság látszik; ezt is el kell felejténie, hogy az iskolából csak a biztos fellépés maradjon. Ne halgasson hát a k. a. azokra, kik elfogultságból minden szavára tapsolnak; kövesse saját meggyőződését, amely a tegnapi este után nem lehet más, minthogy egyelőre a színpad igazi bahérokkal nem biztatja. S ha mégis ra-

gaszkodik ábrándjai világához, a színpadhoz, tessék apró szerepeken, esetleg a karban kezdeni, akkor évek múlva talán eljátszhatja *San-Toyt* is.

Egyáltalán nagyon megelégtelt már a közönség, hogy első művésznőink szerepeiben vizsgázó színövendékeknek segítsen drukkolni. A Szigligeti-színház nem színiiskola.

Az est hőse *Amon* Margit volt; csupa ötlet, ügyesség, sikk volt a bájos kis primadonna. *Bérczi* méltó társa volt ötletben és ügyességben; a koplék közül azonban csak a két utolsóban volt eredetiség, ötlet, a többi döcögött. Igen szépen énekelt *Székely* Anna; sikkes csoportozat volt a hat kicsi feleség.

Dr. K. A.

Azok az ujdonságok.

Míg a színlapon állandóan nagyapáink korából való régi jó darabok szerepelnek, addig a színházi kommunikációban pár nap óta csodálatosan új hangot veszünk észre.

Nem a *Sarkadi* Adél k. a. fellépése sikerének kiszínezésére gondolunk ezuttal, hanem arra, hogy bizonyos ujdonságokat ígérnek a közönségnek, a mely ujdonságokat részben beszerezték, részben be fognak szerezni, de a melyek még e szezon folyamán színpadra fognak kerülni.

Erről jut eszünkbe néhány darabnak a címe, amelyekről tavaly állott a kommunikációban, hogy még e szezon folyamán színpadra fognak kerülni. *Cyrano de Bergerac*, *San-Toy*, *Tartalékos férj*, *New-York szépe* stb. Ezek közül *Cyrano*t, *San-Toyt* és a *Tartalékos férjet* csak az idén láttuk tavaly helyett, ezeket tehát a múlt évi műsorról egyszerűen átkönyvelték az idényre. *New-York szépe*ről pedig az eddigiekből bizton következtethetjük, hogy még az idén szerepelni fog néhányszor a kommunikációban, a míg végre előadják — jövőre. Akkor aztán nem nézi meg senki, hiszen már eddig is valamennyi szebb részletével vidámitják a zenekarok a bálozó fiatalságot s gyötrik a békés polgárokat a kintornázók. Az sincs különben kizárva a jellegi állapotok mellett, hogy majd csak unokáinknak fogjuk megmutatni a *New-York szépet*, annak illusztrálására, hogy a gyorsaság nem boszorkányság.

Lássuk most ezeket a jelzett ujdonságokat, mennyit ígérnek.

Vesztaszüzek, *Menyem*, *Bába*, *Dada*, *Páholy*. Ha az utolsót elveszjük, csupa családi darab, logikai és kronológiai sorrendben. Ennek dacára éppen nem családoknak való valamennyi, sőt a *Vesztaszüzek*ről annak idején még a *Pesti Hírlap* is azt írta, hogy felülhaladja a színházi lengeségek eddig elért legnagyobb rekordjait. A mint a *Dadára* eddig ontott dicsériákból s a darab ismertetéséből látjuk, annál sem igen ártana kiírni majd a — (még elmaradható) előadás előtt, hogy csak férfiak számára. A két középső familiáris darabot nem ismerjük, úgy hogy jó lélekkel csak a *Páholyt* ajánlhatjuk előre a közönség figyelmébe. Ezzel szemben azonban először is megjegyezzük, hogy a *Páholy*lyal Nagyvárad alaposan lekészt; már eddig csaknem valamennyi vidéki színpadon előadták. Továbbá hiányzik az ujdonságok sorából a magyar bohózati irodalom egyik legújabb ügyes terméke, a *Képviselő ur*, a melyet szintén adtak már *Székesfehérvárr*t is. Hasonlóan hiányzik a Budapesti szintén nagy sikert elért *Karácsonyi átom*, valamint az *Ádám és Éva* cz. bájos ope-

rett. Nem is említve még egy néhány nagy-sikerű, de nem oly nagyértékű dolgot, mint a *Karácsony*, a *Nevezetes kastély*, vagy egy érdekes magyar alkotás; *Latzkó* Andor darabja, a *Testvérek*. Hát arról hogy mernénk álmodozni, a mivel *Kassa* dicsekszik: hogy ott most adták elő az idén a huszadik operát?

Es még ha legalább a bejelentett ujdonságokban bizhatnánk! De a tavalyi példa után attól félünk, hogy az ujdonságok szépen megmaradnak a kommunikációban, színlapra pedig legfeljebb jövőre kerülnek, amikor ugy sem érdekelnek már senkit. Így élvezünk a nagyvárad színházban ujdonságokat.

Ma, szombaton, január hó 25-én *Jókai* Mór koszorús költőnek remek színműve „*Az arany ember*” kerül színpadra. A főbb szerepeket: *E. Kovács* M., *Kacziány* Viola, *Benkő* Jolán, *Somogyi* Géza, *Szohner* Olga, *Szarvasy*, *Bérczi*, *Pataky*, *Deésy*, *Bognár* játsszák.

A páholy. A budapesti Vígyszínház kitűnő bohózatát foglalkoztatja most a Szigligeti-színház személyzetét s Somogyi igazgató vezetésével mellett a próbák javában folynak az érdekes ujdonságból, melynek bemutatóját a jövő hét elejére tűzte ki az igazgató. A darabban pompás kaczagtató jelenetek vannak, melyek azonban nem frivolak s így a fiatal nemzedék is megnézheti.

Stuart Mária. K. Hegyesi Mari ura, a nemzeti színházban történet műsorváltozás miatt e héten nem jöhet s így az érdekes repisz — hétfőre, január hó 27-ére marad.

Uj darabok. A színház vezetősége egész sereg új darab előadási jogát szerezte meg. E darabok között van a *Bába*, *Páholy*, *Menyem*, *Vesztaszüzek*. Lépéseket tett *Bródy* Sándor szenzációs darabjának a *Dadára* a megszerzésére. Az előadni tervezett új darabok között van még *Lotty* ezredesei s még egy pár érdekes ujdonság. Mindezen darabok még e szezon folyamán színpadra fognak kerülni.

Az Ember tragédiája. Madách Imre hallhatatlan remekműve még e hó folyamán kerül színpadra a Szigligeti-színházban.

Az új díszletek, melyeket *Eltető* Gyula színházi festő készit, a következők:

I. *A menyország.* II. *A Paradicsom.* III. *Kivül az édenen.* IV. *Egyiptom, Pharaó birodalma.* V. *Athén.* VI. *Róma.* VII. *Bizánc.* VIII. *Frága és Páris.* IX. *London.* X. *A Phalanster.* XI. *Jeges vidék.* XII. *Paradicsom és menyország.*

A forradalomban nemcsak a teljes személyzet vesz részt, hanem Somogyi igazgató, ki a darabot rendezi, lépéseket tett az iránt, hogy az iparos kör ifjai és a felsőbb iskolák tanulói is közreműködjenek.

REGÉNY-CSARNOK.

A Polanieczki-család.

Írta: *Sienkiewicz* Henrik. — Fordította: *Kolosváryné* Korányi Ilona.

S mintha a titkos sugallatot követné, *Polanieczki* közeledett feléje. Feleségeék sápadtsága felkeltette szánalmát.

— *Szegény* Mária, — szolt, — ideje hogy baba térjünk, fáradtnak látszol! Milyél megszűnik a vihar, megyünk.

— Nem kellett volna eljőnnöm! — felelt halkan *Mária*. — Nyugalomra, nagy nyugalomra van szükségem, Stas.

Polanieczki lelkiismerete nem volt nyugodt. Eszébe nem ötlött, hogy az a nyugalom, melyre *Mária* vágyik, ő reá, *Maszkónó* iránti viselkedésére vonatkozhatnék, de arra gondolt,

hogy a gyanyu árnyéka is tönkre tehetné feleségének életét. A lelkiismereti furdalások aggodalmakat szültek.

— Majd szépen otthon maradunk s táncz helyett ápolni fogom az én kis feleségemet — mondta őszinte hangon.

Mária kiérezte, hogy Stas szavai igaz szívből fakadnak, s hálásan felelt:

— Ha mellettem vagy, oloszik a fáradság! S lehet, hogy megharagszol, mert végre is szokatlan, hogy esküvőnk után ily sokára így beszéljek; szeretlek, Stas, nagyon szeretlek téged.

— Én is szeretlek drága kincsem! — szölt Stas, azzal a meggyőződéssel, hogy számára csak ez a szerelem biztosít igaz boldogságot.

A vihar lecsendesült; indulhattak végre. A kocsi lépésben haladt. A fiatal asszony férjéhez simult s lassan, lassan elaltatta a gyanyót. Vágyott volna arra, hogy elárulja férje előtt aggodalmát, hogy módot nyújtson neki a védekezésre; egyetlen szavával eloszlathatta volna kételyt. Majd így gondolkodott: Ha nem szeretne, nem lehetne ilyen jó hozzám, nem, ma nem kérdezem meg.

Es midőn Stas meggyőződve arról, hogy czupán Mária érez igaz szeretnet iránta, lehajolt s csókot nyomott homlokára, így gondolkodott:

— Nem, holnap nem kérdezem meg.

S válára hajtra fáradt fejét, főlshajtott:

— Schasem szólok neki róla!

V.

Polanieczkiék két-három hetet töltöttek Bigielék nyárilakásában. Maszkó a Kralowski-villába költöztette feleségét. Így legalább esténként nála pihenhetett ki magát az ügyvéd, a ki nejebe szerelmes volt, min az első napon.

S szeretetre nagyobb szükség volt, mint valaha. Újra rossz napok következtek. A Ploszovszka-pőr kimenetelre kétesnek látszott. Az örökösök bizalmatlansága az ügyvédnek kiszámíthatatlan károkat okozott. Hitele, a mely kivirágzott, mint alfafa tavasszal, elszáradt, megintott. Az ellenpárt ügyvédé rágalmakat szórt s a sajtó terjesztette Maszkó rossz hírnevét. A hitelezők türelme véget ért s újra megkezdődött a küzdelem, az anyagi gondok nyugtalanító üldözése.

Ha a pöri megnyeri, minden mentve van, addig tehát huznia kell a dolgot, a hogyan lehet. Végre is kénytelen volt Polanieczkihez folyamodni. Stas bőkezű volt ugyan, de pénzükből elővigyázó s a midőn Maszkó arra kérte, váltót írjon alá, így felelt.

— Elvből nem teszem. Azonban egy bizonyos összeg végszükség esetén mindig rendelkezésre áll barátainknak.

— Az az, — szölt Maszkó keserűen, — reményt nyújtasz arra, hogy alamizsnára számíthatok, ha már esődbe jutottam.

— Nem... Ez azt jelenti, hogy ha a szerencsétlenség bekövetkezik, ezzel az összeggel új megélhetést teremthetsz magadnak. Ma ez csak egy csepp lenne a tengerbe...

— Ugy látszik rosszabbnak képzeled a helyzetet mint a miylen, — mondta Maszkó sértődötten. — Jelenleg csak pillanatnyi pénzvavarról van szó, a jövőbe vetett reményemet egész vagyonedért sem adnám cserébe!

Kedvetlenül keresték fel a hölgyeket. Stas hántotta, hogy meglagadta a baráti szolgálatot. Párhuzamot vont felesége és Maszkóné között s érezte, hogy a közeli szomszédság veszedelmes lesz reá nézve. Ez az asszony ellenálhatatlan érzéki vonalmat gyakorolt reá.

Este elmondta Máriának, mit kér tőle Maszkó.

— Azt hiszed, hogy az aláírt összeg veszélyeztetve lett volna? — kérdezte Mária.

— Nem tudom, — felelte Polanieczki. — Tény az, hogy kellemetlen érzés tudunk, hogy néhány rongyos ezer rebel miatt úgy küzködjön valaki, de hát hajthatatlannak kellett lennem.

— Hát csakugyan nem segíthetél volna rajta?

— Dehogy nem. Megmondom neked, hogy magammal hoztam a cheque-könyvem is, arra az esetre, ha... igen, ha birtokot akarnánk venni. De tudja, asszonyom, hogy gondolkodóba ejt, ha régi udvarlójának így egyengeti az utját? — kötekedett Stas.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Merénylet a görög király ellen.

Budapest, jan. 24. (Saját tud. táv.) Athénből jelenti tudósítónk, hogy ma reggel György görög király ellen, a mint a parkban sétált merényletet követtek el. Egy züllött kinézésű ember hirtelen eléje ugrott s kezében lévő késsel leakarta szurni. Szerencsére a kertfelügyelő idejekorán észrevette a merénylő szándékát s rávetvén magát, sikerült megakadályozni tette végrehajtásában. A kertfelügyelő súlyosan megsérült, a király sértetlen maradt.

A Hohenzollern-yacht utja.

Gibraltár, január 23. A Hohenzollern-yacht ideérkezett. A yacht parancsnoka, gróf Baudissin a parti üteg üdvözlő lövései között partra szállt és meglátogatta a kormányzót. Azután a yacht folytatta útját New-York felé. (M. T. I.)

Katasztrófa egy diszszentén.

Pétervár, január 24. A »Birsevija Vjedomosztik«-nak jelenti Bjelgorodból (kurszki kormányzóság). Mikor a katonaság e hó 19-én a vízkereszt ünnepe alkalmával tartott diszszentéről zeneszóval hazatért, egy kocsinak a lovai a szokásos puskalövésektől megbokrosodtak és nekimentek a katonaságnak. Tizenöt ember többé-kevésbé súlyos sérülést szenvedett. (M. T. I.)

Az orvos-kongresszus.

Moszkva, január 24. Az orvos-kongresszus tegnap befejezte tanácskozásait. A legközelebbi kongresszus 1904-ben lesz Pétervárott. (M. T. I.)

Lövöldöző rokkant katona.

Belgrád, január 24. Egy öreg rokkant katona ma a szkupstina előtt, mialatt odabenn az ülés folyt, revolverrel lövöldözött. Letartóztatásakor kijelentette, hogy csak a képviselők figyelmét akarta magára vonni, mert segítséget kért a szkupstinától és nem kapott választ. (M. T. I.)

A marokkói szultán üdvözlése.

Páris, jan. 24. Megerősítik azt a hírt, hogy a Charlemagne paucziósajó holnap tengerbe megy. Híre jár továbbá, hogy a Galilei cirkálóhajó már odament. Az Echo de Paris értesítése szerint a Charlemagne küldetése semmiképp sem függ össze a két francia százados meggyilkolásával. A Charlemagne parancsnoka azt az utasítást kapta, hogy menjen Rabatba és üdvözlje a marokkai szultánt, a mint már Anglia is üdvözölte. (M. T. I.)

A genfi egyezmény megszegve.

Washington, január 24. A szenátusban Teller szenátor szóba hozta Sheepers búr parancsnok kivégzését és azt mondta, hogy Anglia ezzel megszegte a genfi egyezményt. (M. T. I.)

A Jupiter-aknai munkálatok.

Brüx, jan. 24. A Jupiter-aknában elkészültek a felszíni nyílások ideiglenes felnyitásával. A bizottsági vizsgálathoz harmadik szakértőnek Balling prágai bányatanácsost hívták meg. A felszíni munkák tovább folynak. (M. T. I.)

Megrendült fejedelmi poziczió.

Konstantinápoly, jan. 24. Hír szerint Mihalaki számoszi fejedelem pozicziója a sziget rossz közigazgatása miatt megrendült. (M. T. I.)

A new-yorki tőzsdéről.

New-York, január 23. A mai értéktőzsdén az árfolyamok tartották magukat, mert egyes papirokban, különösen Vanderbilt-papirokban szilárd volt a hangulat. Okot erre az adott, hogy állítólag az a terv merült fel, hogy a new-yorki központi vasút részvényeit kicserélik a Cleveland-Cincinnati-Chicago and St. Louis vasút részvényeivel. Az American Sugar Refining-társaság részvényeit a finomított cukor árának emelkedése miatt és azért vásárolták, mert híre járt, hogy meg akarják engedni, hogy a kubai nyerscukor vámmentesen legyen behozható. Egyéb papirok árfolyama nem igen változott. Zárlat szabálytalan. Részvényforgalom 400.000. (M. T. I.)

Szigligeti-Színház.

Folyószám 119.

Idénybérlet 111.

Ma, szombaton, 1902. január 25-én

Az arany ember.

Színmű.

S Z E M E L Y E K :

Timár Mihály	— — —	Szarvasi Sándor
Trikálsz Euthim	— — —	Bognár János
Timea, leánya	— — —	E. Kovács M.
Terézia	— — —	Somogyiné
Noémi	— — —	Szohner Olga
Krisztyán Tódor	— — —	Pataky Béla
Athália	— — —	Kacziány Viola

HÉLYEK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Támlászkék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-16l 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7. vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap vasárnap, január 26-án

délután 3 órakor, fél helyárrakkal

A szókimondó asszonyság.

Színmű.

este 7 órakor, rendes helyárrakkal

Éjjel az erdőn.

Népszínmű.

KOZGAZDASAG.

A kamatláb nem változik.

Bécs, január 24. Az osztrák-magyar bank főtanácsa ma ülést tartott, a melynek főtárgya a bank vezetésének a közgyűlés elé terjesztendő jelentése volt. A vezérutkári üzleti jelentésével kapcsolatosan behatóan megvitatták a kamatláb kérdését is és egyhangulag elhatározták, hogy ebben a kérdésben most nem határoznak, hanem a főtanács legközelebb tartandó ülésére bízzák a határozathozatalt.

Reich János és Társa

[Tőzsde jelentése.]

— A „Tízantúl” eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, január 24.

Osztrák hitel	625.50
Magyar hitel	629.50
Allamvasut	624.50
Rimamurányi	416.—
Magyar jelzálog	488.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, január 24.

Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	8.80
Tengeri	5.14
Rozs okt.	6.69
Zab ápr.	6.98
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. január 24-én.

Magyar aranyjárdék 4%	119.65
Magyar koronajárdék	96.20
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,7%	122.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,7%	101.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	130.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	95.—
Italmérési jog megváltási kötvény	101.60
Horváth-szlavónföldterhermentesítési kötvény	95.—
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	152.50
Tiszszabályozás szezedi sorsjegyek kölcsön	153.—
Osztrák járadékpapírban	100.50
Osztrák járadék ezüstben	100.50
Osztrák járadék aranyban	120.25
Osztrák korona járadék	97.—
Osztrák államsorsjegyek	126.50
Osztrák magyar bank részvény	16.—
Magyar hitelbankrészvény	670.—
Osztrák hitelintézet részvény	650.75
Párisi vista	95.20
20 frankos arany (Napoleon'or)	19.02
Németbirodalmi márka	117.15
London vista	239.25
20 márkás arany	23.44

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

1009—1902. szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsa részéről a magán borfogyasztás megváltása végett az egyezségi ajánlatok megtételére határidőül 1902. évi január hó 30., 31. és február hó 1-ső napja tüzetett ki.

Felhivatnak tehát mindazon szőlőbirtokos termelők, továbbá a magánfogyasztók, a kik a borital-adót f. 1902-ik évre általánösszegben óhajtják megváltani, hogy a fent kitett határidőben a város-ház tanácstermébe mindenkor délelőtt 9 órától 12 óráig a kiküldött bizottság-

nál annyival is inkább jelentkezzenek s a megajánlott megváltási összeget készpénzben a kiküldött bizottságnál lefizessék, mivel ezen határidőn túl a jelentkezések elfogadtatni nem fognak.

Az általányozás tárgyában felveendő jegyzőkönyvben foglalt feltételek a magánfeleket azonnal kötelezik, a városra nézve azonban csakis az esetben lesz kötelező, ha az a nagyvárad kir. pénzügyigazgatóság részéről jóváhagyva lesz.

Nagyvárad város tanácsának 1902. évi január hó 22-én tartott üléséből.

Rimler Károly,
h.-polgármester.

**Most lehet legolcsóbban
női és férfi fehérneműt, vásznat és asztalneműt
beszerezni!**

Menyasszonyi kelengyék!

Teljes végeladás!

Kunz József és társa czég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

226—0—167

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hirlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.
Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközölteinek.

Levélfejek,
számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naplók,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

**A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.**

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.